

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญ และที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม นั้น ต้องอาศัยปัจจัยที่จำเป็นและมีความสำคัญยิ่ง คือ คน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญและจำเป็นอย่างมากในการพัฒนา ดังเช่นในพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-พ.ศ.2549) ในเรื่องของการเสริมสร้างฐานรากของสังคมให้เข้มแข็ง เป็นกลุ่มยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคน ครอบคลุมชุมชน และสังคมให้เป็นแกนหลักของสังคมไทย มีการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้เชื่อมโยงกับการพัฒนาชนบทและเมือง รวมทั้งมีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้สามารถสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ และยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้คนไทยอยู่ดีมีสุขได้อย่างยั่งยืน ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคม ซึ่งให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาเสพติดและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยปรับปรุงระบบบริหารจัดการให้มีเอกภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น เสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชนให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา เร่งบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยา ปราบปรามและดำเนินการทางกฎหมายอย่างจริงจังตลอดจนประสานความร่วมมือกับต่างประเทศเพื่อสกัดกั้นขบวนการผลิตและค้ายาเสพติดรวมทั้งระบบบริหารจัดการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

ปัจจุบันยาเสพติดได้ขยายวงกว้าง เป็นภัยคุกคามที่ทำลายสังคมไทย รัฐบาลได้มีนโยบายเร่งด่วน ในการแก้ไขปัญหาเสพติด โดยยึดหลัก “การป้องกันนำหน้าการปราบปราม ผู้เสพต้องได้รับการรักษา ผู้ค้าต้องได้รับการลงโทษ” (กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม, 2546) เพื่อให้การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพอย่างครบวงจรตั้งแต่การสมัครใจรักษา การบำบัดรักษาในเรือนจำในระบบต้องโทษและการบังคับบำบัดรักษาจึงได้มีการตราพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นระบบบังคับบำบัดขึ้น

หน่วยงานสังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข โดยสถาบันชัญญรักษ์ ศูนย์บำบัดรักษาเสพติดส่วนภูมิภาคทั้ง 5 แห่ง อันประกอบด้วย ศูนย์บำบัดรักษาเสพติดสงขลา ศูนย์บำบัดรักษาเสพติดขอนแก่น ศูนย์บำบัดรักษาเสพติดเชียงใหม่ ศูนย์บำบัดรักษาเสพติดแม่ฮ่องสอน และศูนย์บำบัดรักษาเสพติดปัตตานี ที่มีหน้าที่ในการให้บริการบำบัดรักษา ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาและสารเสพติด ได้ให้บริการแก่ผู้ป่วยระบบบังคับบำบัดตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545 ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2546 เป็นต้นมา พบว่า สภาพปัญหาของผู้ป่วยที่เข้ามาใน

ระบบบังคับบำบัดมีปัญหาที่สลับซับซ้อน ประเภทของการเกี่ยวข้องกับสารเสพติดที่มีหลากหลายมากกว่าเป็นผู้เสพติดเพียงอย่างเดียว ปัญหาการขาดแรงจูงใจในการบำบัด เนื่องจากส่วนใหญ่ขาดการเตรียมความพร้อมทั้งในส่วนของผู้ป่วยและญาติ

ดังนั้น การศึกษาสภาพปัญหาของผู้ติดยาเสพติดที่เข้ารับการบำบัดในระบบบังคับบำบัด จึงมีความจำเป็นเพื่อนำข้อมูลเหล่านี้มาวางแผนการรักษาให้เหมาะสมกับปัญหาของผู้ป่วยแต่ละบุคคล ซึ่งข้อมูลดังกล่าวต้องควบคุมใน 4 มิติ คือ ทางด้านร่างกาย ทางด้านจิตใจ ทางด้านสังคม และทางด้านจิตวิญญาณ ซึ่งทางด้านร่างกายจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับความเจ็บป่วยทางด้านร่างกายที่ผู้ป่วยมีอยู่ทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับการใช้สารเสพติด ส่วนทางด้านจิตใจเกี่ยวข้องกับโรคทางจิตเวชที่พบร่วมกับปัญหาการใช้สารเสพติด นอกจากนี้ควรทราบด้วยว่า ปัญหาการใช้สารเสพติดของผู้ป่วยอยู่ในระดับใด (การใช้สารเสพติดในทางที่ผิดหรือติดสารเสพติด) ทางด้านสังคมครอบคลุมในเรื่องของปัญหาครอบครัว ปัญหาทางเศรษฐกิจ และปัญหาด้านกฎหมาย ในด้านจิตวิญญาณจะเกี่ยวข้องกับศาสนา ความเชื่อ จุดมุ่งหมายในชีวิต

กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข โดยศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดสงขลา สถาบันธัญญารักษ์ และศูนย์ฯภูมิภาคอื่นๆ จึงได้ร่วมกันจัดทำโครงการการศึกษาสภาพปัญหาของผู้ติดยาเสพติดที่เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพแบบควบคุมตัวไม่เข้มงวดในสถานบำบัดยาเสพติด สังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุขขึ้นเพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปเป็นประโยชน์ในการสร้างกิจกรรมในการช่วยเหลือผู้ป่วยและครอบครัวได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหาในแต่ละพื้นที่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของผู้ติดยาเสพติดที่เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพแบบควบคุมตัวไม่เข้มงวด ในสถานบำบัดสังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

ขอบเขตของโครงการวิจัย

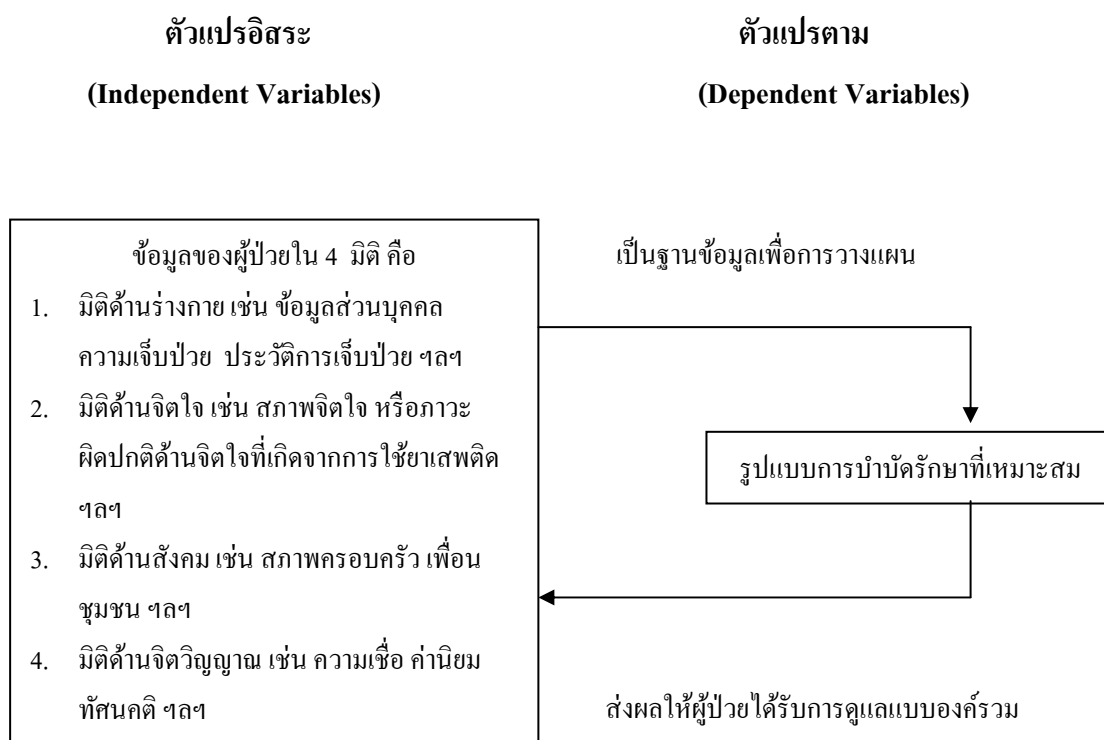
1. ประชากร

ผู้ป่วยควบคุมตัวแบบไม่เข้มงวดตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 ในศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดสงขลา สถาบันธัญญารักษ์ ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดขอนแก่น ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดเชียงใหม่ ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดแม่ฮ่องสอน และศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดปัตตานี

2. กลุ่มตัวอย่าง

ผู้ป่วยควบคุมตัวแบบไม่เข้มงวดตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 ที่เข้ารับการรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพในศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดสงขลา สถาบันชัชวาลย์ ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดขอนแก่น ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดเชียงใหม่ ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดแม่ฮ่องสอน และศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดปัตตานี ระหว่างเดือนธันวาคม 2550-เดือนกรกฎาคม 2551
ทุกราย

กรอบแนวคิดงานวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ยาเสพติด หมายถึง ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษและยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ติดยาเสพติด หมายถึง เสพยาเสพติดเป็นประจำติดต่อกัน และตกอยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องพึ่งพายาเสพติดนั้น

ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด หมายถึง การกระทำใดๆอันเป็นการบำบัดการติดยาเสพติด และฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจของผู้ติดยาเสพติดรวมตลอดถึงการรักษาสภาพร่างกายและจิตใจของผู้ซึ่งเสพยาเสพติดให้กลับคืนสู่สภาพปกติโดยไม่เสี่ยงต่อการเป็นผู้ติดยาเสพติด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ได้ข้อมูลพื้นฐานของผู้ป่วยพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดสถานบำบัด สังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข เพื่อพัฒนารูปแบบการรักษาที่เหมาะสม